

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 48

TIISTAINA, MARRASK. 26. P.—TUESDAY, NOV. 26th.

1918—Kahdeksas vuosikerta.

Pääpiirteitä

N. Y. Suom. Naisten Osuuskodin kymmenvuotisesta toiminnasta, vuosilta 1908—1918.

Lienemme kaikki yksimielisiä siitä että kaiken joukkotoiminnan synnyttäjä ja pohjana on ollut tarve, ilmetköönpä se sitten missä muodossa tahansa, joko valtiollisena, taloudellisena tai osuustoiminnallisena liikkeenä.

Niinpä lähtiessämme selostamaan piirteitä N. Y. Suom. Naisten Osuuskodin historiallisista ja toiminnallisista lähdemme siitä varmasta käsitteestä että silloiset vallitsevat olot ovat luoneet pohjan ja tarpeen sen synnylle ja olemassaololle.

Kun käsittelemme joukkotoiminnassa kymmenen vuoden ajanjaksoa tarjoaa se meille kirjavan tapausten sarjan. Kuten yksilöelämässämmekin niin myöskin joukkotoimintaan sisältyy katkeruutta, pettymystä ja epätoivoa. Sen summan suuruutta tuskin voinee laskea mitä yksilöt ja yksilöistä muodostuvat joukot saavat maksaa kärsimyksissä ja epätoivossa etsiessä tietä, joka suurin ja oikea olisi edistässä työväenluokan vapauspyrkimyksiä.

Tilimme emme voi tasoittaa elämällä uudestaan mikä elettyä on ja mikä mennyt on, mutta me voimme tulevaisuuden tietä ja toimintaa menestyksen avulla paremmin viitoittaa siksi lienee hyödyllistä ja mielenkiintoista tehdä tällainen katsaus. Mielenkiintoinen se voi olla niille, jotka alkuvaiheissa uterasti olivat mukana ja satunnaisista syistä ovat olleet pakotettuja jäämään syrjään ja mahdollisesti niille, jotka ovat toivottoimpina aikoina jääneet kylästyneinä sivuun ja vieläpä niillekin, jotka syystä tai toisesta ovat välittämättä tömyydellä laiminlyöneet meille kaikille yhteisesti kuuluvan luokkatehtävän. Tarpeellista on se taas siksi että kyettäisi ennenkaikkea herättämään väsähtäneissä ja syrjässä olleissa uutta innostusta ja toivetta ja menneen avulla voimme paremmin toimintaamme rakennella ja järjestellä, ottamalla huomioon menneet tukkapistot, tappiot ja vajavaisuudet Näin pitkä kehitysjakso tosin valoisammastikin kuvaten osoittaa enemmän erehdyksiä, häviötä ja toivotto muuttua kuin olisi suotavaa, mutta se on koitettava käsittää, käsittää välttämättömänä pahana kuten epävarmat saatavat tilioitteessa, sillä joukkotoiminta ennenkaikkea on pitkä taistelujen sarja.

Mutta tosiasia on silttenkin se, että meistä yksilöistä, jotka muodostamme joukot, meistä riippuu miten ja millä tavoin osaamme kussakin kutsunnassa lopullisesti suoriutua Paljon tulevaisuuteen nähden uskallattamasta rakentaa ja toivoa. Eritoten ottamalla huomioon sen, että työväenliike kauttaaltaan, on tietoisempaa ja järjestyneempää kuin menneeseen kymmeneen vuoteen sisältyvät vaiheet osottavat, ja uskallamme toivoa, että se ei osuustoiminnalliseenkaan liikkeeseen ole jättämättä siunaustaan ja vaikutustaan. Kaiken tämän enteitä on nyt jo havaittavissa. Varmuutena voi sanoa että tulevaisuuden toiminta tulee olemaan

Työn Jättiläinen Nousee ::

Kirj. Helmi Mattson ::

Kumouslauluja kansa nyt laulaa Saksan-maan! Siellä proletaarit orjuuttansa jo nousivat poistamaan. Ilmojen kautta kai'u kumousvirsi rai'u! — Jään kaikua kuuntelemaan...

Ne kumousäänet kaikaa yli ylpeän Saksan-maan. Jopa junkkeriherrat huokaa ja pakoon pois kiiruhtaa! Kultaiset valtiot vaipui ja yleinen mahtikin taipui. Jo kansa vallan saa!

Verimelskeet, sodat, vainot, nuo vuosia kestäneet, ja rautakoron painot

sitä miksi me joukot sen muodostamme ja alkäämme unohtako, että me olemme kukin itsellemme vastuussa lopullisesti suhtautumisestamme ja mahdollisista edesottamisistamme ja vieläpä niillekin, jotka tiedottomina vielä ovat syrjässä ja jolle työväenluokan jäsenenä toimintaamme koettamme selostaa ja tehdä tunneksi.

Alkuvaiheet.

Kaiken työväenliikkeen alkuvaiheet tarkastellessamme menneisyyttä, tarjoavat nähdäksemme saman piirteen että kaikki joukkotoiminta sen alku aikoina ilmenee enemmän tai vähemmän tiedottomana ja järjestymättömänä. Sen myönnetyksen teemme mielihyvällä eritoten kun käsittelemme tämän liikkeen kehitysvaiheita koska aloite, samaten kuin toimintakin, on jäänyt näihin päiviin yksitellen sen sukupuolen tehtäväksi, myöntäkäämme se, joka on ollut, ja on vielä tänäkin päivänä yhteiskunnallisen asemansa vuosiksi tiedottomana ja kykenemättömämpää tällaisien edistystehtävien eteenpäin viemisessä. Kullakin ajalla sentään on omat merkittävyytensä, pulmansa ja vaikutuksensa.

Taaksepäin katsellessa, kun ajattelee ihmisten uskomatonta lyhytnäköisyyttä ja voipa sanoa järjettömyyttäkin kunakin aikakautena, ei voisi uskoa ja odottaa, että kehitys sittenkin katkeamattomasti edistyy ja että inhimilliset hairahdukset sittenkin ikäänkuin raivaavat tietä voitolle ja edistykselle.

Kuten kai on tiedetty, suurkaupungissamme on naistyöläisten lukumäärä huomattavan suuri. Perhepalvelijattaret yksistään muodostavat melkoisen ammattikunnan. Tiedämme myöskin että palvelijattarien ammatti, vallitsevien olosuhteiden mukaan muuttuu, ja sen yhä uusin tuva muuttuvaisuus ja epävarmuus eritoten näinä päivinä, on verrattavissa mihin ammattiin tai työalaan tahansa. Asuntosuhteet ahtauksiineen ja lukemattomine epämukavuuksineen muodosti palvelijattarien, tällaisten tilapäisasukasten keskuudessa sa huomattavan asuntopulan. Niinpä pienellä vaatimattomalla ryhmällä vaatimattomalla siinä merkityksessä että se ei ollut tällaisten tehtävien

kansan-nousua estäneet... Vaan nyt ne säilät sinkoo vihannuolet viimeinkin liukoo. — Jo sulut on auenneet!

Pato kun kerran aukee, Se ylitse ryöpyyää. — Vahvakin vastustus raukkee vain sirpaleet jällelle jää! Kumousvedet viertää, yhä edelleen ne kiertää... — Katso, minne ne ennättää?!

Punaliput ja soihdut viittoo työkansaa keräytymään, ja kansainväliseen liittoon yli mailman järjestymään! Viimeinkin työllä on valta, kun raatajat sorron alta nostavat poljetun pään!

tasalla, syntyi ajatuksia yhteisen a suntotalon perustamisesta.

Asiasta ensin keskusteltiin yksi työpöydällä, lopulta kehittyi asia niin pitkälle, että pidettiin yleisiä kokouksia asiaan innostuneiden asunnoilla. Mainita ansaitsee, että aivan alkuaikojista saakka silloinen SUOMALAINEN SOSIALISTIOSASTO josta edesautti sen kehitystä ja valkko silloiset edesauttamiset eivät liene olleetkaan puhtaasti sosialististen periaatteiden tuntemuksen edellyttämiä on niille annettava huomattava merkitys, sillä läpi koko vaiheen on huomattavissa yhteenkuuluvaisuutta jossain muodossa ja kulkee se siellä kuten näkymätön lanka, joka tietoisuus myöhemmin aikoina tuottaa valistuneille jäsenillemme suurta iloa.

Osakepääoma.

Toimintaa on suuresti haitannut lupakirjan vaillinaisuus. Lupakirjan vaillinaisuus taas johtuu siitä, että alussa ei tunnuttu valtion lakeja eikä osastoimintamuotoja. Alkuaikojen hankaluudet, vaikeudet ja koettelemukset olisivat liian moninaiset kertoa. Tiedottomuus ilmenee ennen kaikkea. Tottumattomuus yhteistalouteen, luottamattomuus omiin kykyihimme sai vaikeaksi vaikeamaksi tarpeellisen pääoman saannin Ensmäläisten suunnittelujen mukaan osakepääomaa olisi pitänyt saada myytyä tuhannen dollarin arvosta mutta edellytettävien syiden vuoksi aloitettiin toiminta sittenkin yhdellä kolmannella osalla alkuperäisestä suunnittelusta.

Lukuunottamatta alkuaikojen innostusta, suurtaakaan työtä ei ole tehty osakepääoman myymisessä. Vasta viime vuosina, kun on tultu huomamaan se, että meidänkin liike täytyy olla ehdottomalla liikepohjalta, on annettu enemmän huomiota osakepääoman myymiselle. Mutta kiitettävänä ei voi pitää kolmannelle tuhannelle nousevaa pääomaa tulokseen kymmenvuotisesta toiminnasta Entiset opetuksot osottavat selvästi että tälle seikalle on annettava tulevaisuudessa suurempi, asianmukainen huomio.

Taloudellinen puoli.

Samat seikat mitkä ovat estäneet osakepääoman kasvua, luonnollisesti

Orjain vapautuksen kaipuu

On itsestään selvää, että sorto synnyttää sorretuissa katkeruutta sortajiaan kohtaan. Orjuus herättää orjuutetuissa halun taistella vapauden saavuttamiseksi ja kurjuus ja köyhyys nostattaa halun pyrkiä onnellisempaan ja parempaan elämään. Kautta aikain on vallassa oleva luokka sortanut, riistänyt ja orjuuttanut työväenluokkaa ja sen vuoksi on kaikkina aikoina kytenyt orjien rannoissa vapauden kaipuu, sillä yhtä kauan kuin on ollut orjia on myöskin ollut orjien vapauden kaipuuta, ja se on juuri vapauden kaipuu ja toivo onnellisemmän elämän saavuttamisesta joka on aikojen kuluessa kerta toisensa jälkeen nousut orjien mieliin niin valtavana ja voimakkaana, että nuo orjat ovat kaikkina aikoina pyrkineet kapinoimaan riistäjiään ja riistovaltaa vastaan. Yhtä usein kuin nurehtetyt, sorretut työläiset ovat nousseet kapinaan vapauden ja ihmisoikeuksien puolesta, niin myöskin yhtä usein on orjien oikeutettu kapina raufalla julmuudella tukahdutettu veriin. Vallassaoleva luokka on kaikkina historian aikoina kukistanut orjakapinat hirvittäväällä orjien teurastamisella ja pöyristyttävällä kapinan johtajien kiduttamisella Niinpä tapahtui esimerkiksi silloin kuin "Apostoliset veljet"-niminen kommunistilahko Piemontissa pohjoslänsi-Italiassa v. 1304 julisti kapinan silloista hallitusmuotoa, feodaliherain ja kirkkoisien riistovaltaa vastaan, johon kapinaan ottivat myöskin talonpojat osaa — vaikka he tosin luopuivat taistelusta heti kun olivat saaneet muutamia pikkumyönnytyksiä. Tuota ensimmäistä kommunistista kapinaa johti Dolcino Navarasta toverittaren Margeritan avulla, joka oli entinen Trentin naisluostarin nunnna. Kolme vuotta kestäneen taistelun jälkeen saivat vihdoin vallassaolijat ja kirkkoisat yhteisvoimin nälällä ja miekalla voitetuksi tuon kapinoivan kommunistijoukon. Päästyään voittajiksi nuo sen ajan valtuokan edustajat panivat toimeen mitä hirvittävimmin ihmiskidutuksen Armotta osotettiin noita voitetuita kapinoitsijoita polttoroviole. Heidän johtajiaan, Dolcinoa ja Margeritaa kidutettiin sanoinkuvaamattomalla julmuudella — Margeritan läsnäollessa revittiin tulisilla pihideillä kieli ulos Dolcinoon suusta; elävänä ja samoilla pihideillä irrotettiin häneltä useampia jäseniä ja lopuksi tuo kidutettu, revitty ruumis asetettiin polttoroviolle Vercellissä v. p. kesäkuuta v. 1309. Tuon saman sydäntäsärkevän kidutuksen sai myöskin osakseen Dolcino jalo osatoverin, tuo rohkeaa sankaritar Margerita. Hä-

(Jatkoa kolmannella sivulla.)

(Jatkoa toisella sivulla.)